

HÖGSKOLAN FÖR SCEN OCH MUSIK

”Allt annat hade blivit artificiellt”

En undersökning i varför amatörskådespelaren kan konkurrera mot den utbildade skådespelaren inom svensk film.

Charlie Saers

Självständigt arbete (examensarbete) inom Konstnärligt kandidatprogram i Teater, inriktning skådespeleri

VT 2024

Självständigt arbete (examensarbete), 15 högskolepoäng

Konstnärligt kandidatprogram i Teater inriktning skådespeleri

Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet

VT 2024

Författare: *Charlie Saers*

Arbetets rubrik: ”*Allt annat hade blivit artificiellt*”. En undersökning i varför amatörskådespelaren kan konkurrera mot den utbildade skådespelaren inom svensk film.

Arbetets titel på engelska: “*Anything else would be artificial*”. A study of why the amateur actor can compete against the educated actor within Swedish film.

Handledare: *Anne Södergren*

Examinator: Mikael Norlind

Nyckelord: Film, filmskådespeleri, amatör, regissör, amatörskådespelare, skådespelarutbildning

Sammanfattning

I det här undersökande arbetet undersöks anledningen till den relativt höga förekomsten av amatörskådespelare inom svensk film samt hur de har möjlighet att konkurrera mot scenskoleutbildade skådespelare.

Med hjälp av intervjuer med svenska filmregissörer och en rollsättare kartläggs vissa skillnader mellan amatörer och utbildade skådespelare gällande spelstil. Amatören anses ha en uppskattad oförställdhet framför kameran men även ha vissa begränsningar såsom att de inte har samma vana att säga skrivna repliker lika trovärdigt som de med utbildning. Den utbildade skådespelaren utan tidigare filmerfarenhet beskrivs ha en tendens att vara överteatral framför kameran men ses också som pålitliga och inte i lika stort behov av stöttning under inspelning som amatören.

Med stöd av artiklar och litteratur presenteras ytterligare faktorer som bidragande till varför amatören rollsätts såsom ekonomi, en strävan efter hyperrealism i film, en bristande tilltro till högre skådespelarutbildning och bristande mångfald bland svenska etablerade skådespelarna.

Amatörens begränsade kunskap om och erfarenhet inom filmindustrin pekas också ut som något som kan resultera i att hen hamnar i utsatta situationer.

Undersökningen summeras med uttalandet att en amatör genom arbetserfarenhet till slut blir utbildad och den utbildade skådespelaren uppmanas att se sig själv som kapabel att spela som en amatör för att vinna tillbaka den delen av marknaden där deras kvalitéer värdesätts.

Referenslista

Bresson, Robert, (1975) *Notes on the cinematograph* (s.7). New York: the New York review of books.

Field, Andy (2008, 25 Februari) Acting with a capital A [Blogginlägg]. Hämtad från <https://www.theguardian.com/stage/theatreblog/2008/feb/25/actingwithacapitala>

Fossbo, Hannes & Nam, Danjel (2015, 14 oktober) "Amatörernas afton i nya filmen "Tjuvheder"". SVT Nyheter. Hämtad 2024-04-07, <https://www.svt.se/kultur/amatorernas-afton-i-nya-filmen-tjuvheder>

IMDB. (2023). *Fast X (2023)*. Hämtad 2024-04-02, från <https://www.imdb.com/title/tt5433140/>

Kartal, Nina (2020, 26 November) "Svenska filminstitutet: Det råder bristande mångfald i branschen", SVT Nyheter. Hämtad 2024-04-07, <https://www.svt.se/kultur/svenska-filminstitutet-bristande-mangfald-i-filmbranschen>

Segerlund, Isabella (2023, 14 september) "Katastroffilmen "den dyraste filmen som gjorts i år"". Dagens Industri. Hämtad 2024-03-30, <https://www.di.se/nyheter/katastroffilmen-den-dyraste-filmen-som-gjorts-i-ar/#:~:text=Filmen%20Avgrunden%2C%20som%20har%20biopremi%C3%A4r,ocks%C3%A5%20den%20h%C3%B6gsta%20filmbudgeten%202023>

Svenska Filminstitutet (2020) *Vilka Kvinnor?* (s.31) Stockholm: Svenska Filminstitutet. Tillgänglig: https://www.filminstitutet.se/globalassets/4.-om-oss/svenska-filminstitutet/bilder-jamstalldhetssidan/jamstalldhetsrapport_hemsida_pdf_s1_201119.pdf

Sjöström, Kent, (2023) "Skådespelaren som kroppsligt dokument - Amatören blir expert", i S. Julén & M. Kapla (red) *Jakten på det autentiska* (s.139 & 144). Luleå, Teg publishing.

Standoft, Marcus (Producent), (2020, 22 Juli), Äkta känner äkta S1E8 - Archana Khana: Casting Director [Podcast]. Hämtad från <https://poddtoppen.se/podcast/1508293109/akta-kanner-akta/archana-khanna-casting-director>

Strassberg, Rebecca (2023) "13 famous actors who learned new skills for a role" Backstage, 2023-03-31, Tillgänglig:

<https://www.backstage.com/magazine/article/famous-actors-learned-new-skills-films-8103/>

Muntliga Källor

Bundsen, Mikael, [Intervju, videosamtal], (2023, 9 November, Göteborg)

Carlsson, Marcus, [Intervju, videosamtal], (2023, 6 december, Falkenberg)

Eriksson, Malin B, [Workshop] (2023, 2-3 Februari) Göteborg

Färdmar, David, [Intervju, videosamtal], (2023, 8 november, Göteborg)

Kappel, Sofia, [Intervju, videosamtal], (2023 29 November, Stockholm)

Ohlin, Lisa, [Intervju, videosamtal], (2023, 30 oktober, Köpenhamn)

Ljudeffekter hämtade från freesounds.org

Musik av Elias Nilsson